

Romanii transilvani c6a proprietari de pamentu.

(Incheiere din Nr. tr.)

Nu avemu se mai spunemu nimeni aceea ce o scie fiacare dintre noi, ca avuti'a si saraci'a suntu nesce concepte f6rte relative in lumea aceast'a. Se vorbimu totu in esemple practice, pentru c6a se ne intielegemu mai usioru. Unu locuitoru dela cetatile mai mari, unu domnu de rangu mai mare cu venitul anualu regulatu de cate 10 mii, oheltuindu cate 15 mii pe anu este lipsitu, pururea indatoratu, in periculu de a bancrot6a preste pucinu si a deveni proletaria. —

Unu nobilu proprietariu dela ti6ra cu o mosia de 2000 falci (jugera) de pamentu trece de bogatu in comparatiune cu 100 sateni economi, carii toti au numai 2000 falci; prin urmare cate 20 falci de unu tata de familia. Cu t6te acestea acei 100 economi inca nu se potu numi nicidecum saraci, pentruca ei se ajungu cu venitul din cate 20 falci, eara capitalulu immobilu le remane bunu si neatinsu; preste aceast'a acei 100 tierani cu femeile si cu copii loru trecuti dela 15 ani in susu mai au si capitalulu bratielor celoru sanat6se, care le p6te fructific6a in totu momentulu pe mosia cea de 2000 falci a proprietariulu bogatu, carele nu e in stare de a o cultiv6a singuru numai cu bratiel6e sale, cu ale D6mnei, domnisoriloru si domnisor6loru. Asia cei 100 tierani d6ca nu voru fi 6meni s6u lenesi s6u stricati, isi potu adaoge din venitul castigatu cu bratiel6e de capitalasiulu loru statatoru, pentruc6a nici prunciu loru se nu devina proletari.

Eata cam in aceast'a proportiune sta avuti'a unguiloru catra avuti'a romaniloru. Ungurii ardeleni au vreo cincidieci familii frontasie de magnati ramurite prin ti6ra, care dispunu preste mosii intinse. Cu o parte din acestea nu se potu mesur6a in avuti'i nici trei familii romanesci.

Totu unguirii voru fi mai avandu multu 30 mii familii, care se afla in stare ce o numimu in ti6ra n6stra buna si bunisi6ra, pentru ca le prisosesc cate ceva din veniturile loru. Cu acestea se potu mesur6a negutiatorii romaniloru si economii loru de vite dela Si e p t e s a t e (Sacele), o parte din Branu, cei din scaunulu Sibiiulu si alu Seliastei, cum si o clasa a proprietariloru de mine din Muntii apuseni. Din contra totu la unguiri se afla proletari de sal6ne, carii la romani lipsescu. Incolo poporulu tieranu ungaro-secuescu nu sta cu nimicu mai bine decatu celu romanescu, ba inca dintre secui imigra in Moldov'a si Ti6ra roman6sca multi, carii in adeveru se potu numi proletari. Incatu pentru orasiel6e ungaro-secuesci, (de care romanii mai n'au) dicemu din o indelunga esperiintia numai atata, ca romanii tierani n'au nici o cauza de a pismui conditiunea loru, pentruca; nu este auru totu ce straluce.

Decatu orasiani c6a in Fagarasiu, Deva, Huned6r'a, Huedinu si c6a pe la mai multe alte orasiel6e de categori'a acestor'a, mai bine in veci totu tieranu. Ba noi cercetandu lucrulu bine si cu desmeruntulu, nu avemu se ne prea spariemu nici chiaru de avuti'a orasielor6e sasesci, in care inca vei intimpin6a pe totu pasulu saraci'a lucia si calic'6a intiortiolata.

Este lucru prea firescu, cumca avuti'a 6meniloru nu se prea p6te respic6a in cifre sigure, pentruca nimini nu e prostu c6a se sio descopere fie in fav6rea jurnaleloru, fie a conscriitoriloru de dare*); cu t6te 6cestea atata, pe lunga t6te minciunile publicate prin D. H. dela Clusiu in Lloyd dela Pest'a, din conscrierea catastrala remane adeveru, ca din intregulu teritoriu alu Transilvaniei carele face 1102 miluri patrate, mai multu de 1/2 adica apr6pe la 600 miluri se afla in proprietatea romaniloru, eara restulu de 500 la celelalte nationalitati. Si inca procesele urbariale nu s'au finitu, mai multe paduri si pasiuni inca nu au apucatu a se impartu intru intielesulu patentei urbariale intre fostii proprietari si tierani.

Dupa unu caloulu apropiatoru din suprafi6a totala de 1102 miluri patrate ale Ardealulu desfacute in jugare 6 1600 stanjini patrati apr6pe la 9 mili6ne jugare constau din pamentu productivu, adica aratura, fenatiu, vii, pasiune, padure si pucina trestia; eara 135 miluri

*) Dupace suprafi6a tiarei totu e mesurata, asia proprietatea de pamentu anevoie se mai p6te dosi c6a alte averi miscat6re si anume c6a banii.

patrate (unu milu a 10 mii jugare) este neproductivu. Din acea suprafi6a impartita la totalulu numeru alu locuitoriloru de 228,5,000 s'ar veni apr6pe 4 1/6 jugare de 1 pers6na; eara in 600 miluri patrate pentru 135,000 mii romani la 4 jugare de pers6na; eara apoi computandu famili'a numai de cate 4 pers6ne, mosia fiec6reia consta din cate 16 jugare s6u falci productive, in care se intielege firescu nu numai loculu de c6sa si de aratura, ci si curtea cu gradin'a, c6a partea de pasiune si de padure cuvenita fiec6aru economu din mosiile comunale. Cercetandu oineva prot6c6ele catastrale se p6te inform6a si mai de apr6pe despre starea lucrulu; eara scotiendu din numerulu familiiloru pe asia numiti jeleri s6u dileri, carii n'au proprietate loru, ci mai siedu pe mosiile altora si care numeru p6te se tr6ca pe partea romaniloru la 50,000 familii in ti6ra t6ta, atunci calcululu se va schimb6a, nu inse in fav6rea altora, ci totu in fav6rea familiiloru romanesci.

Mai insecurtu, dupa t6te datele cate amu potutu culege pana acum nu ne sfiimu a intari, cumca romanii ardeleni in mania tuturor oru nevoiloru si desastreloru cate au suferitu ei, pana astadi au proletariatu relative mai pu6inu decatu celelalte pop6ra conlocut6re, eara d6ca va voi cerulu, intr'unu periodu c6a de 10 — 15 ani proletariatu loru se va si mai imputin6a.

Nu negamu cu adeveratu, cumca unele tienuturi, pe care asta data nu mai voimu ale numi, marita cea mai de apr6pe luare aminte si grija a guvernulu si a intielegintiei n6stre nationale; preste totu inse desteptarea si indemnulu la lucru si ostend6a c6esce pe fiecare anu si inainta de si incetisoru, inse pe siguru. Odata scapandu intielegintia n6stra de dificultatile desfegarii fataleloru cestiuni politice si intr6nationale cate absorbu in dilele n6stre luarea ei aminte si ii rapescu timpulu celu pretiosu intr'unu modu imperativu, nu ne indoimu ca nu va lipsi s6u arunc6a cu t6te bratiel6e pe desvoltarea economiei nationale intru celu mai strinsu intielesu alu cuventulu; totuodata isi va indoi puterile spre a se disciplin6a pe sinesi, a disciplin6a si pe poporulu intregu intru atata, catu in corpulu intregu nationalu se nu se afle unu singuru perde-vara si trantoru ce se nutresce din spinarea altora, ci se'i remana numai grija de a'si nutri din averea comuna pe batranii apesati de numerulu aniloru, pe orbii, paralicicii si altumintrea neputintiosii. Dupa a mea parere cea mai buna politica ce ar pot6 face romanii indata dupa organizare, in cursu de 10 — 15 ani ar fi, c6a se'si asigure corpulu seu nationalu de proletariatu pe secolu inainte; eara aceast'a se p6te intempl6a de siguru prin introducerea unei discipline intru adeveru romane antice nu numai in sc6le, ci si in bisericu, si in familia, si in gradina, si la aratru, si lunga vite, si in padure, si in t6te ramurile si fibrele vietiei nationale. Cu ajutoriulu luminelor6e sciintiei si pe lunga o vietia regulata si muncit6re productiunea pamentulu patriei n6stre se p6te celu pu6inu intrei, o parte mare a pamentulu trecut6u in catastro de neproductivu se p6te face de siguru productivu si aducatoru de fol6se esentiale, incatu se se mire lumea de succesele poporulu nostru si se amuti6sca gurile tuturor6e calumniatoriloru.

Dio'a de S. Ecaterin'a.

G. B.

Sibiiu. Siedinti'a cea d'antaiu a comitetulu „Asociatiunei pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu“

s'a tienutu Marti in 10. Decembre n., de6rece in trecut'a Marti a fostu o serbat6re legata. De fa6ia a fostu Esc. Sa presiedintele si DD. Dr. Vasiciu, I. Bologna, P. Manu, I. Macelariu, N. Popea, Sava Popoviciu si Dr. Nemesiu, eara dintre oficialii asociatiunei: secretariulu alu doilea, casieriulu, controlorulu si archiviariulu. Siedinti'a se deschise pe la 9 1/2 6re prin o cuventare a Esc. Sale D. presiedinte, apoi se pertractara obiecte numer6se, dintre care vomu atinge si noi aci pe scurtu cele mai insemnate.

Mai antaiu se decise, a se substerne la loculu mai inaltu resultulu alegeriloru de presiedinte si vicepresiedinte ai Asociatiunei, spre a se d6a intarirea cuvenita in intielesulu statutelor6e; se hotari a se face dispusetiune pentru facerea sigilulu Asociatiunei; a se face representatiune la inalt. guvernulu pentru membrii onorari estranei si a

se cere consensului înaltu aceluiași în întelesulu statuteloru; a se tipari diplom'a pentru membrii onorari și corespondinți, decretulu pentru membrii ordinari, cuitanții în numeru de ajunsu pentru casieriu și colectori, cum și statutele Asociațiunei, cari se voru impartasi fiacaru membru; se denumira apoi pe bas'a concludusului adunantiei generalii colectorii trebuitori în diferite parti, ale caroru nume le vomu publicá în Nrulu viitoriu.

Pentru tiparirea fôiei societatii în urm'a concursului escriu sositra trei oferte, unulu dela Blasiu și d'oué dela Sibiu; din aceste se citi mai antaiu cela alu tipografiei diecesane din Sibiu într'acolo sunatoriu, ca tipografi'a primesce tiparirea organului numitu cu 50 de cruceri mai estinu de cum va primi ori cine altulu; ofertulu dela Blasiu arata, ca acolo se va poté tipari organulu asociatiunei cu unu pretiu de 30 fl. de c'ola, eara alu treilea ofertu din partea Dlui S. Filtsch din Sibiu descoperi vointi'a acestuia de a tipari fôia numai cu 19 fl. de c'ola. Așia remase cá tipografi'a diecesana se tiparésca fôia cu 18 fl. 50 cr., dupa ofertulu ce l'au datu, și se decisé cá brosiur'a se se vendá cu unu pretiu moderatu, adica 6 cruceri de c'ola, eara membrii asociatiunei se capete apoi aceeasi cu nnu scadiamentu de 10 percente.

Se hotari mai departe, cá toti membrii înscriși și cari se voru mai înscrie pe viitoriu se se publice cu numele în „Telegrafulu Romanu.“

În privinti'a ajutorarii iuristiloru se decisé cá în întelesulu concludusului adunantiei generale se se faca 10 ajutóre de cate 60 fl. pentru tinerii cei mai lipsiti și se se faca indata concursu în asta privinti'a; eara banii predati din partea fostului comitetu pentru ajutorulu iuristiloru seraci, se se adauge la fondulu asociatiunei.

Sedinti'a se încheiá la 4 óre dupa amédiu.

TRANSLIVANIA. Брашовъ. Днъ ширъ д е пъ кате кзл е о е „Kr. Ztg.“ сз пълне асзра жрналелоръ, шй май въртосъ асзра лзі „Ost și West,“ каре днтр'о кореспондінцъ дин Сибіи е пштеръ май мзлате касрл де мортэ шй де зчидері бржтале пзтрате, шй зиче: „Аколо оз дескриъ ромъніи шй циганіи ка днцери адевзраці, еаръ сасіи сз депінгъ астфеліх, ка кзм ар фі деспоіаці де опі че кзлтзръ шй ар фі май тоці тотъ пзмаі фзрі шй ході.“ Апоі провôкъ пе редакторъ лзі „Ost și West,“ ка сз факъ о кзлтэоріе прин Ардеалъ, сз стэдіезе цэра шй локзиторіи еі, кз атзнци нз ва май пзне прецъ пе чеі че 'і днпзртъшескъ астфеліх де фанте деопре сасіи, еаръ дн врмъ, асігзръ пе фракці лоръ цермані де сзсѣ, кз сасіи дин Ардеалъ факъ пзмаі опôре шй рензше націзней цермане.

Ноі днкъ четірмъ пзмаіта кореспондінцъ дин „Ost și West“ Nr. 253, днсз п'ашъ афлатъ алта декзтъ о пзпсôре дн контра котеріелоръ, каре тотъ днпзтмлареа дн віеца попорълі, фіе ачеаа кзтъ де микъ, о есплотэзъ шй о пзвлікъ прин жрналеле спре а днкърка тóге пзкателе шй релеле че сз івескѣ дн цэръ пе спателе ромънълі, ка пе цанпъ еврейлоръ, спре аі компроміте кондзіта шй стареа лзі шоралъ. Апоі еншзръ май мзлате пзкате але лзі „Herm. Ztg.“ каре днтр'о кореспондінцъ дин Меркзреа 12. Ноебре, фаче пе ромъніи анархіоти, есчеденці, гросолані, батъжкоріторі де деретъторіи, лзкръторі дн контра леціи шй алтеле, де каре нічі дн копфзсізініле челе пліне де фаталітзці дин аніі 1848 — 9 нз се івіръ, шй дзпъ черчетзрі фзкзте доведште кз деамзлзнтзлъ, кз днчепзндъ дела нôза organicare а сказнълі Меркзреі сѣз днпзтмлатъ аколо 3 оторърі шй о пзпепре де фокъ шй адікъ аша:

Дн Азгзетъ 3 саші дин Речеа оторіръ пе зпъ ромънъ крззеште кз мзчзчеле, дин препзсѣ, кз днаінте де зпъ апъ леаръ фі фзратъ доі каі, с'аъ афлатъ пе елъ 34 ловітзрі, дозъ де мортэ. Зчигашіи се принсеръ, днсз нз шеззръ принші нічі 2 септэмпні шй се елібераръ. — Дн Септембре оторіръ 2 ромъні пе зпъ фінанцъ чеі гоніа пентрз преварікаре де тзтзпъ. Дн 1. Ноембре оторі жзратълі сатзлі сасѣ пе зпъ серманъ циганъ кз сзкзреа, пентрзкъ, дзпъ кзм зиче сасзлъ, врѣ сз'і фзре ланцълі дела каръ шй зчигашълі зъмълі ліберъ!

Май ре'шпрôспзтъ апоі шй касълі чолъ крзлченъ дин сказнълі Себешълі дин 28. Октомбре, кзндъ ароесе шзра зпзі сасѣ, шй авзндъ препзсѣ пе зпъ алъ сасѣ, дндатъ кзтъ попорълі сасѣ шй 'лъ арзпкъ дн фокъ, пе каре шай фріптъ, кзндъ май черкъ а се скзпа шй а еші дин фокъ, зпъ конационалъ де алъ лзі днъ токъ кз сзкзреа шй аша де жзштзтате мортъ днъ реарзпкаръ дн фокъ, знде арсе сзвзъ. Зчигзторіи зъмълі неатінші шй збрзціи деретъторіелоръ — пз'сѣ романі! Ачестеа ар фі оторъріле анархіче шй лзшеа сз жздече фзръ пзртініре деспре кондзіта шоралъ шй політікъ а челоръ 14 мії ромъні шй авіа 3 мії саші дин сказнълі Меркзреі.

Май днколо віне ла арестантълі пзиторіх де фокъ, хоцъ де каі, а кзрзі ескортаре о днпнедекаръ ромъніи кз револтъ, шй а-

флъ, кз хоцълі ачестеа алъ кореспондінтелзі лзі „Н. Z.“ фѣ зпъ даскалъ романъ бравъ шй де опôре, Никола Бзнеа, каре днпсзратъ шздеа дн комітатълі Алвеі де жосѣ, дн Бзздз, знде дн фзрптеа попорълі фзкъ ресістінцъ дн контра пелецізітелоръ месзрі але офіціаллоръ пелецізіці де аколо, де знде гонітъ де солззі-рзлъ дин Конца, каре черка сз'лъ малтратезе дин зръ націоналъ днвінзндзлъ, кз ар фі датъ фокъ ла о шзръ че арсесе, се окзпъ дин гіаръле лзі шй фзці ла Меркзреа ла рзде, тзпліндзсе престе зі дн пздзре; шй дин днпзтмларе, кзндъ днтр'о дімінэцъ се дзчеа ла рефзцілъ сзѣ, ардеа апрôне де дрзпълі пе каре шердеа о клзие де фзпъ, шй некарі саші взззндзлі фзгъ кзларе дзпъ елъ, днъ батъ де 'лъ май оторъ, шй ера гата алъ арзпка дн фокъ, ка пре зпъ апрінзъторіх, декъ некарі ромъні нз л'аръ фі смзлсѣ дин мзніле неôменілоръ, каріи 'лъ предедеръ ла деретъторіи шй дзпъ черчетаре апоі се афлъ, кз серманълі ера пезіноватъ. Днсз фіндъ черзтъ дела комітатъ, ка сз се ескортезе днпзрентъ, рзденііле се опзсеръ кз пентзлъ, штіндъ де пелецізі-реа офіціаллоръ дин ком. Алвеі, де зра шй суріпзлъ лоръ де ресззпаре, шй кз ачеаа се доведісе шй прин депзтацізнеа ла Маіестате. Ачестеа е касълі де репіненцъ алъ анархістілоръ ромъні дин Меркзреа!

„Н. Z.“ май скрісесе, кз ла тзргъ дн Меркзреа май мзлці ромъні аъ днпнедекатъ пе сервіторіи поліціені дела днплініреа офіціаллі лоръ шй іаъ взтзтъ. Ачестеа о афлъ коресп. дин Сибіи дн адевзръ аша, кз пе зпъ ромънъ вреа 2 поліцішті сзсешті сз'лъ пріндъ дн локъ пзвлікъ пентрзкъ фзта, днсз фіндъ поліціштіи морці де беді, дн еспедъ ромънълі кз врео кзтова пзліи.

Днгеріреа лзі „Н. Z.“ кз май мзлці ромъні кз вэте марі атакаръ зіза таре пе зпъ тзртаріх дн шатра с'а шй'лъ фзраръ, ка о штіре кзреіа і се пзсеръ шй кôрне, се редзче пзмаі ла о чеартъ днтре ніште фечорі шй тзртарілі каре фзчеа гзръ, кз пз іаръ фі плзтітъ росолълі везтъ.

Еаръ май мінзпатъ нз се потъ афла декзтъ кзм се афлъ дин черчетзріле бравълі кореспондінте фалсітатеа дефзімзріи лзі „Н. Z.“ кзткъ ромъніи аъ смзпчйтъ дин мзпа зпзі флзкъ кзл-дзрзша кз кзрпзцейі (warme Würstl) шй нічі кзлзрзша нз іо май дедеръ.

Адевзрълі днъ штіе тóтъ Меркзреа, кз 6 саші тіпері, доі фечорі де пзрінці богаци: Мартінъ фечорълі маістрълі де кортеле, Міх. Котт. Бернер шй Іоханъ Сатлер, фіндкъ ле череа кзрпзцарілі баніи пе кзрпзцейі мзнкаці, л'аъ малтрататъ шй іаъ лз-атъ кзрпзцейі кз кзларе, кз тотъ шй кіаръ зпъ ромънъ кз зпъ фечоръ де болтъ фсеръ ачеіа, каріи апзраръ пе взіатълі вэтзтъ шй фзратъ, шй 'і скôсеръ кзлзрзша дин мзніле сашілоръ, дзндзіо днпзрнтъ. — Везі аша се афлъ треаба кз дефзімареа ромънілоръ де анархішті шй кзте тóте прин „Н. Z.“ дзпзче се фзкъ черчетаре дреантъ.

Аша се декларваръ депзпціацізініле шй днкрімінзчзініле челе сістематіче, кз каре шй факъ котеріеле пзмаіте планеле сале де а декредіта кондзіта ромънълі, апоі дн Меркзреа днселе деретъторіи се ведъ а фі анархіче, фіндкъ ера компзсе кз вэзтареа кіаръ шй а пзпктелоръ регзлатіве шй ла протестълі романілоръ рестазрареа лоръ прин канчеларіе кз датъ 26. Септ. аплзлатъ шй еі тотъ май фзпкціонэзъ.

Ачестъ декларваре фзкъ пе „Kr. Z.“ сз стріце кзтръ фракці лоръ, кз нз ромъніи шй циганіи, чі еі сзптъ днцери адевзраці, дзндъ шй кз ачестеа о довадъ, пзл'пкзтъ прецъескѣ еі пе ромъні, кзндъ днъ пзпъ днтр'о лініз кз циганіи. — Апоі атентатзлі сасълі дин Баіа фечорълі пзшкзшълі, каре дин сенінъ пзшкъ асзара преотълі ромънъ дин Рошіа пе дрзпълі дела Сибіи кзтръ Нокріхъ, днкъ май дъ о довадъ де взнеле сімцзрі шй кондзіта челоръ, пентрз каре цінз „Kr. Z.“ кз факъ опôре фракцілоръ лоръ цермані. Ноі рецістрарълі ачестеа пзкате пзмаі, пентрзка сз аветъ окаоізне а провôка пе DD. колеці жрналістічі, ка атарі пзкате, фіе еле опі шй де чіневоръ фі пзтрате, сз ле деспроβεзе пзмаі дин пзпктълі шоралітзціи шй сз нз се факъ де інстрзмен-те котеріелоръ, каре аъ пзтрітъ о сістематікъ зръ асзпра ромънілоръ спре а потъ сзпретатіса шй каре аъ фостъ шй май сзптъ о пепорочіре історікъ пентрз цэра нôстръ; чі прекзт о'а афлатъ кіаръ шй днтре 12 апостолі зпъ Ізда, аша се прівескз шй еі корпзріле моралі націоналі, пезвзтзмпзндъ кондзіта тотзлі, пентрз зпъ влзстзматъ доі; кз ззъ нічі сашіи, нічі алтз націзне пз'ôѣ тоці тотъ пзмаі днцери, дзпъ кзм взззрзтъ шй май сзсѣ шй се пôtэ ведé шй май жосѣ. Жосѣ даръ кз пeadевзрълі, кз пзмаі аша вомъ потъ рестазра просперітатеа патріеі, пентрзкаре аветъ тіоізне а колзкра тоці чеі солзі дн контра тзтзроръ челоръ пз-кзтоші, фіе еі де че націзне воръ фі, кз еатъ поі о фачетъ ачестеа шй нз арзпкзшъ асемедеа пзкате пе тотъ корпзлі моралъ сзсескѣ. Fac simile. Ped.

Белградъ, 4. Дечембре 1861. Артіколълі сібішіопълі дин Nr. 89 трекзтъ а фзкзтъ о ішпресізіне дзрерôсз дн респектіві ч-

търпени а поштриї де аичі, пече одатъ пз амѣ азитѣ ка оз се каже ші днтресеГазета кзатъта перъздаче. Dóshne minxpatѣ vichѣ ші potrivitѣ miжлокѣ de a vate ші а дндрента е пзвличитатеа. Niçiodatъ пз iamѣ princѣ кз шъпа пзтереа ка акъм.

Ерї аврзъмѣ порочїре а салъта дн мижлокълѣ пострѣ пре Есч. Са пзринтеле метрополїтѣ, каре днторкзндъсе dela Biena фѣ днтъмпїнатѣ дн Сѣвешїз де маї мзлцї оръшенї де аколо, дела ної шї де prin прежрѣ шї петрекзтѣ де знѣ шїрѣ де кзрзце пзпѣ ла Бзлгърадѣ, знде фѣ примїтѣ де интеїценцї шї салътатѣ кз знѣ кзвзптѣ кзлздросѣ шї пїнѣ де кордїалїтате де сзвскрїсїзї. Сѣра дн ачеа зї сзрпрїнсѣ кз о сѣренатъ мърѣцъ шї вїневентатѣ де о мзлцїте пензъмъратъ де попорѣ шї тїперїмеа стздіосъ озв кондъчереа Фр. N. Гїтанѣ, каре мзлцїми Есч. Сале пентрѣ остенеїеле шї сакрїфічїеле че леаѣ фъкзтѣ дн казса націоналѣ пзпѣ акъм, рогъндзлѣ ка шї дн венїторїз се зрмеже асеменеа, шї днкредїнцъндзлѣ кз слзвїчнїле вѣтрънецелорѣ Есчеленцїеї С. аѣ сѣ се днтърѣосъ шї днсфлѣдѣосъ де ачелѣ кзцетѣ, де ачеа фантѣ комплїнїтѣ, кз еле сзптѣ проутїте де 3500000 фїї націоналї шї кз тотзлѣ детермїнацїї а пз маї сѣфери стареа де пзпѣ акъм.

Ла каре Есчеленцїа Са респзпсѣ кз днкзпгътѣрїа ораторїз поцларѣ челѣ характерїсѣзъ атътѣ де мзлѣтѣ, кз е мзлцїмїтѣ шї сѣ сїмте таре фѣрїчїтѣ пз пентрѣ опѣреа че іо фачемѣ, чї пентрѣ кз креде, кз шїа днмплїнїтѣ зна дїн челе маї озпте даторїї кз каре ера даторїз монархїлї шї дзлчелї сале нацїзні. Еѣ озм, зїсѣ, взнїї мѣї фїї дн мїнзтеле ачестеа кз тотзлѣ деодъмпнатѣ де сакрїфічїеле че леамѣ фъкзтѣ, пентрѣкз вѣдѣ кз вої сзптѣцї демпї де остенеїеле меле, демпї де грацїа Маїестзтїї Сале де дрептатеа шї адевзрата фрѣдїетате а коппатрїоцїлорѣ поштриї.

Се днцелѣче де сїне, кз prin о асеменеа кзвзптаре теперїмеа чеа дестзлѣ де кз фокѣ се днтзсіасмѣ шї маї таре, вївателе реознаѣ дїн гзрїле тзтзрорѣ, шї дндатъ се окїмбарѣ дн „Deshтѣптѣте Романе.“ О Dзmpезеле! оре кзндѣ ва прїчене тїперїмеа романѣ сзвїмїтатеа шї днсемпзтатеа ачестеї кзптерї! дзпз трїота есперїенцъ че о амѣ фъкзтѣ пзпѣ акъм 'mї vїне сѣ зїкѣ „пече одатъ“. Еарѣ дѣкѣ кз тѣте ачестеа о прїчене сѣѣ о ва врїчене вреодатъ, апої се шїтїз lїmpede шї кзратѣ кз тоцїї, кз пзпѣ пз ворѣ стздіѣ шзоїка вокалѣ, ка італїенїї, пзпѣ че пз ворѣ днвзца кз тоцїї потеле аша прекзпм днвзцъ астзїї взкїле, зѣѣ пз о ворѣ кзпта пїчеодатъ кзп мерїтѣ, чї пзмаї о ворѣ бажокорї, пре сїне се ворѣ адзче дн перплесїтате, еарѣ пре пзвїкзлѣ пречѣпзторїз маї мзлѣтѣ ілѣ ворѣ іndїgna дѣкзтѣ днкзпта.

Дѣкѣ днсе потеле шї мзсїка вокалѣ пз le potѣ днвзца днтро зї, апої пентрѣ пзтеле лї Dzeѣ днведе челѣ пзцїнѣ версзрїле аша кзп озптѣ ка сѣ пз фїе невоїцї а ромї де ршїне дн фаца вѣтрънїлорѣ шї а сзрї ка чїбра дїн парѣ дн парѣ. А. С.

Клзжѣ, 7. Дечемъре 1861. Де абеа сѣ рѣспзндї фама, кз дн 6. а л. к. ва сосї Есч. Са локотенептеле кампестрѣ Фолїот де Креппевїлле позлѣ гзвернаторїз алѣ Трансїлванїеї шї дндатъ се презентѣ знѣ пзмерѣ днсемпнатѣ — 46 — де ромънї маї дїн тѣте пзрцїле церїї спре а'лѣ вїневента шї аї фаче опѣреа кзвїпчѣосъ.

Аша ерї дзпз 2 оре венїндѣ дн паче мї сзпзтосѣ ла локкзлѣ дестїнацїзнеї сале. Днпалтзлѣ осне шї прїїмї пзмаї дѣкзтѣ не ачелї фрѣдїорї аї поштриї, кондзшї де Есч. Са, каре ростї зрмъторїзлѣ кзвзптѣ, пре каре Есчеленцїа Са аскзїтзндзлѣ кз тѣтѣ гравїтатеа респзпсѣ дн термїнї респїкацїї, кз Есч. Са е тръмїосѣ де Маїестатеа Са ка се факѣ дрептате тзтзрорѣ фзрѣ деосевїрї де релїцїзне, копфеоїзне шї націоналїтате, кз Маїестатеа Са креде, кз пзмаї знѣ омѣ каре пз се цїне де пїче зна націоналїтате дїн челе лїтїганте де аїчї пѣте се фїз дн старе а манзцїне дрептатеа шї егалїтатеа кзп се каде, шї кз сперѣ кз дн ачеасѣ греа мїсїзне а са ва фї спрїжїнїтѣ шї де нацїзнїле коплокзїтѣре.

Днпїнте де днтелїценца ромънѣ се презентѣ шї сѣнїорзлѣ копцїларїз де гзвернїз кз пзме Черелї шї 3 метърїї аї маїцїстратзлї. Дн орашїз domnї о лїнїште демонотратївѣ кзтѣ се пѣте маї таре ашїа, днкзтѣ пз ведеаї пзмаї сѣрвїторї шї сѣрвїторїе зъмзлѣндѣ пре отрате.

Съмъбътѣ дн 8. пре ла 10 оре сосї дн паче шї вїчепреодїентеле Васїлїз де Понѣ.

Пре ла 12 оре се презентѣ маї днтзїлѣ днмърѣкатѣ дн костѣмѣ націоналѣ фѣрте пїмерїтѣ гзвернаторїзлї, шї кзръндѣ дзпз ачѣеа мерсѣрѣ амъндѣї дн о каретѣ ла гзвернїз, знде дескїзъндѣ Есч. Са гзвернатореле дн лїмба магїарѣ фѣ днтъмпїнатѣ кз ѣїjen дестзлѣ де ентзсіасїкѣ.

Есчеленцїа Са дзпз че спзсѣ копцїлїзлї де пзпѣ акъм мїсїзнеа са дела Маїестате, кзп амѣ взззтѣ маї озѣї ла депзтацїзноа романѣ, арътѣ шї презентѣ днпалтзлї реѣсѣкѣ копцїлїз пе D. вїчепрешѣдїнте B. Понѣ.

Шї днкредїнцъндзлѣ кз кзтѣ маї кзръндѣ ва кзпъта шї респектївеле іногърѣкцїзнї шї програма де каре оз се цїпѣ, дѣкїарѣ шѣдїнда пентрѣ астздатѣ де днкїсѣ.

Тотѣ дн ачѣасѣ зї се презентѣ атътѣ ла Есч. Са гзвернатореле кзтѣ шї лавїчепреодїентеле D. кзпїтанѣ алѣ Нъсзъдзлї кз 12 амплїоацїї шї фѣчїрї дїн цїнзлѣ сзѣ.

Асеменеа а днчопзтѣ а се спарѣ лїнїштеа чеа де ерї, шї а се аръта шї магнацїї знгърештї пре ла позлѣ гзвернаторе. „Wird schon gehen.“ А. С.

Рѣфлѣксїзнї ла репрезентзчнѣа дѣрегъторїеї ком. Алѣеї сзперїоре дн казѣа дїеталѣ тръмїсѣ ла гзвернѣ шї пзплїкатѣ дн „Корънк“ Np. 235.

D. вїчekomїте дн комїтатзлї Четъдеї де валтѣ шї метързлѣ комїсїзнеї комїт. Алѣеї сзперїоре Іосїфѣ де Шзлзцѣ пе днтъртъшеште спре пзвїкарѣ знѣ фелїз де ремънстръчъне дн контра сзсѣлзмїтеї репрезентзчнї, дїн каре ної пентрѣ отръмторареа колѣпелорѣ днтъртъшїмѣ пзмаї зрмътореле :

„Днпїнте де тѣте пз рекзпоскѣ ачелѣ дрептѣ алѣ пзмїтеї дѣрегъторїї комїтатенсе, а скрїе дн пзтеле комїтатзлї днтре-взчнї де прїнцїпїз репрезентзчнї, прекзпм ачѣаста п'амѣ рекзпоскзт'о пїчї атзпчї, кзндѣ он. фѣчїз комїтатенсѣ ordїнасе адзпаре де а алѣде депзтацїї, карїї сѣ се тръмїтѣ ла дїета дїн Пѣста, чеаа че сзптѣ дѣкзрсзлѣ конгрегацїзнеї о'а шї деокїатѣ. Че прївеште днсѣ деокрїереа обїектзлї ачестзїа, ачѣла сѣ днпротївеште де тотѣ кз адевзрзлѣ фантїкѣ, пентрѣкз ремънзндѣ пе жосѣ обїектзлѣ алѣдѣреї депзтацїлорѣ, D. гр. Халер Франчїскз жзде сзперїорѣ, фъкѣ днтр'о конгрегацїзне ком. маї тзрзїтѣ ачѣа пропзсзчъне, ка сѣ се копекрїе тоцїї чѣї че ар авѣ дрептѣ ла алѣдѣреа депзтацїлорѣ, спре ачелѣ скопѣ, пентрѣка, кїзъмъндъсе кзпва Ардеалзлѣ орї знде ла дїетѣ, прелзкрърїле сѣ фїе гата. Днтр'ачѣасѣ конгрегацїзне дзпз че одїхнї іnїмїле ромънїлорѣ кз ачѣеа, кз ачѣосѣ лзкрѣ антїчїпатївѣ сѣ фаче пзмаї про-domo, адїкѣ пентрѣ комїтатѣ, кз скопзлѣ атїпоѣ маї сзсѣ, кз тоцїї с'аѣ днвоїтѣ ла атъта.

Днкзтѣ пентрѣ ченсзлѣ де алѣдѣре, еїлѣ п'аѣ фостѣ пропзсѣчънеа ромънїлорѣ, фїпкѣ афарѣ де мїне пїчї кз фѣ де фацѣ алѣтѣ ромънѣ, чї D. adv. Фогарашї Іанош аѣ фъкзтѣ пропзпѣре, ка, фїпндкѣ дїета дїн 1848 аѣ отърїтѣ ченсзлѣ де 8 фр. пзмаї пентрѣ знїкзлѣ ачелѣ каоѣ, сѣ се еа акъм де вазѣ коптрївзцїзнеа пе пзшзптѣ, ачѣеа каре коръсїзнде ченсзлї дїн Унгарїа де 1/4 сесїзне, фїпндкѣ ачѣаста дзпз жрѣотърїле Ардеалзлї е маї дрептѣ, ачѣасѣ пропзсзчъне о пзртїнї шї фївзрзлѣ локалѣ Карачонї Іанош прекзпш шї нотарїзлѣ прїмарїз Сѣвешї Іштванѣ шї дѣвенї отърїре; атзпчї D. Кѣпдеї ме провокѣ, зїкзндѣ, дѣкѣ неамѣ днвої ної ромънїї, ка фзрѣ прївїре ла ченсѣ оз тръмїтемѣ знѣ депзтатѣ ромънѣ шї знлѣ магїарѣ, ка сѣ се днкзпжзре октроареа ченсзлї, еѣ амѣ респзпсѣ, кз пѣфїндѣ днтърїтѣ де романї пз потѣ да реозпсѣ. Мъ мїрѣ дарѣ фѣрте, фѣрте, кзп с'а днкзпзтатѣ фѣчїолатзлѣ а окрїе фѣчїалмїнте, кз ачѣа отърїре с'а фъкзтѣ ла пропзпѣреа фрацїлорѣ мѣї ромънї, шї кз ва тръмїте депзтацїї пзмаї ла дїета дїн Пѣста, де орече деспре ачѣаста пїчї романѣ п'а фѣотѣ.

Деачї зїче, кз prin дескоперїрїле фъкзте prin „Kp. Z.“ мї Газета Np. 87 дшї цїнѣ де сзптѣ даторїз а фаче ачѣаста рефлѣксїзне, фїпндкѣ токма Дѣа фѣ де фацѣ атзпчїа. Апої провѣкѣ пе фрацїї магїарї, ка сѣ фїз маї сїпчерї мї маї дрептї, кз дн тїмпзлї де акъм се факѣ преа мзлте дн пзтеле ромънїлорѣ мї днкѣ шї де ачеле де каре еї пїчї пз вїсѣзѣ, апої кзп дшї ворѣ кзшїтїга днкредѣре? Еарѣ дн зрмѣ дшї дескоперѣ сїмдїрїле саїе де ромънѣ демне де пзтеле Шзлзцѣ.

Ної мзлцїмїмѣ фрателзї пострѣ вїчekomїте пентрѣ ачѣестеа рефлѣксїзнї, че неаѣ маї лзатѣ днкѣ о пелїцѣ де пе окї, каре де шї пз о абеамѣ, тотзшї пе префъкзрѣмѣ а о авѣ, ка дїн респзпсѣ се шїте лзмеа, кз ромънзлѣ тръемте астзїї дн елементзлѣ челѣ маї фѣрїчїторїз, дн стрїпоа солїдарїтате шї знїре дн кзцете шї потерї орї шї знде, апої rumpatur quisquis rumpitur invidia, кз еї prin ачѣаста шїаѣ гарантатѣ вїторзлѣ націоналѣ. — P.

Cronica esterna.

Moldavia. De лзпгъ ана Сзчѣвїт, 15. Ноѣ. Лзмеа сѣѣ пзвзлї чївїлїсацїї аї Езропїї шї кз еїакзма кїарѣ шї цзранїї поштриї кз тѣтѣ сїмплїчїтатеа лорѣ чеа патзралѣ днчензрѣ а се мїра, шї днтрѣвѣ кз: „Оаре пентрѣ че dormїшѣ?“ пентрѣче пз мерѣемѣ днпїнте пе казѣа копстїтзцїоналѣ, че пї саѣ кроїтѣ де челе 7 пзтерї езропене? шї дн фїне кз оре пентрѣче пз маї прогресъмѣ акзма де 3 ані дѣкзндѣ днтраръмѣ днтро вїѣцѣ копотїтзцїоналѣ?

Чѣї че пз кзпоскѣ леѣеа електоралѣ анекоатѣ ла копбенцїзнеа дїн 7./19. Азгъстѣ 1858; чѣї че пз кзпоскѣ егоїстзлѣ че предомпнеште дн аїстокрацїа сѣѣ воерїмеа пѣстрѣ шї маї кз дїстїнкцїзне дн воерїмеа че'шї дѣдъче орїцїнеа дїн Фанарѣ, — чїне пз шїте кз prin леѣеа електоралѣ сзпра чѣсцїонатѣ с'аѣ

